

Філатовська палітра

Філатовська палітра

Ю. М. Зухіна, завідувач музею В. П. Філатова

Нова рубрика «Філатовська палітра», сподіваємося, стане для читачів «Офтальмологічного журналу» джерелом цікавих знань, що будуть сприяти відкриттям дивовижних граней особистості Володимира Петровича Філатова, дозволять поринути в атмосферу взаємовідносин людей, які тим чи іншим чином впливали на формування лінії життя академіка.

Відаючи нашим попередникам-першопрохідцям данину шанування та найглибшої поваги, бачиться також необхідним та доцільним надання сторінок журналу для висвітлення обставин та подій, що стосуються й наших сучасників, які на шляху примноження наданих Богом талантів мають орієнтирами високі приклади представників Філатовського сузір'я.

****

«Живописом я почав займатися приблизно у віці 40 років. Без сумніву, що я міг би зробитися художником... Це не означає, що я був би великим художником, але що міг би віддатися живопису всіма своїми почуттями, це безумовно.

«Не можна обійняти неосяжне», - сказав Козьма Прутков, і я, ймовірно, цілком правильно віддав своє життя медицині.

Але щоб я робив з однією наукою без мистецтва, не знаю...

Час, який було приділено на мистецтво, особливо на живопис, не був витрачений – він окупився заспокоєнням моєї психіки, підйомом загального тону, психічної налаштованості.

Живопис та поезія входили якимось фактором до моєї наукової роботи; я брав від живопису всюди, де міг, радісні бадьорі для мене враження... Нерідко вирішував деякі наукові проблеми, малюючи собі зорові образи...»

В. П. Філатов

Епіграф цієї статті, скоріш за все, стане для читачів «Офтальмологічного журналу», заснованого за ініціативи та плідних зусиль академіка В.П. Філатова, одним з несподіваних відкриттів.

Знайомство з особистістю В.П. Філатова для багатьох гостей, які відвідують меморіальний музей академіка, починається, як правило, з питання:

«Що ви знаєте про Володимира Петровича Філатова?».

При цьому відповіді гостей практично однакові:

«Володимир Петрович Філатов – всесвітньо відомий офтальмолог».

Це, безумовно, так, але неодмінно виникає бажання, щоб кожний з гостей, дізнався про те, що В.П. Філатов - не тільки видатний вчений, дослідник, релігійний, громадський діяч, а й талановитий художник, поет, прозаїк, музикант...

Дуже цінним є те, що життєвий приклад В.П. Філатова надихає й наших сучасників на нові звершення.

****

- Хочете послухати мій новий вірш, написаний сьогодні вранці? - тихо пролунало питання однієї з гостей музею – Ірини Леонідівни Третяченко, яка приїхала на лікування з міста Вільногірськ Дніпропетровської області.

- Безумовно, але чому саме цей вірш?

- Дійсно, у мене багато віршів, тому що на прохання знайомого Юрія кожного дня пишу вірш. А потім читаю цей вірш Юрію, по телефону. Певний час я знаходилась у важкому стані, як то кажуть, у депресії, й Юрій зрозумів це навіть на відстані. Дружні поради стосовно написання віршів дозволили мені відчувати давно забуті впевненість та рівновагу.

Й сьогоднішній вірш, перед тим як прочитати Юрію, я хочу прочитати саме у музеї В.П. Філатова, обдарованої, багатогранної людини:

Сонце в очах

Рано вранці бачу Сонце,
Хоч і хмари в небесах,
Хоч і дощ стучить в віконце
Сонце є моїх очах.

Світло я в душі вмикаю
І розтрати не боюсь:
Щастя й радість розливаю,
А над страхом посміюсь.

Той, що заздрить, все зітхає:
- Ой, легке її буття!
ненависть його з'їдає,
Доброта ж дає Життя!
Посмішкою зустрічайте
Новий день, як справжній дар,
Серце щастю відкривайте:
ви сьогодні – суперстар.

Таким чином, ми, присутні, не тільки почули зворушливий вірш, а й у подальшому, дізналися дивовижну історію молодого людини Юрія Юрійовича Шаповалова з міста Вільногірськ Дніпропетровської області.

У минулому Юрій працював тілоохоронцем, однак у результаті значних фізичних навантажень, тренувань з підйомом ваг та елементами боротьби втратив зір.

Але Юрій не тільки не впадає у зневіру, а й підтримує тих людей, які опинилися у складних життєвих обставинах, зокрема, за станом здоров'я.

У голосі Юрія ніколи не чути сумних нот. Якщо хтось знаходиться у депресії, йому можна було б порадити зателефонувати Юрію, який просто заряджає співрозмовника світлими емоціями.

Варто тільки послухати розповідь цієї мужньої людини про нещодавні піші походи у гори!

Радісно розповідає він й про зайняття спортом, у тому числі боксом.

Після однієї з наших розмов з Юрієм ми дізналися не менш дивовижну життєву історію молодого художниці з міста Вагутіне Черкаської області – Наталії Логінової, яка малює, але практично не бачить навколишній світ.

Юрій не тільки запропонував нам ознайомитися з творчістю Наталії, а й запитав, чим він може допомогти, якщо мрія художниці про виставку стане реальністю.

Юрій навіть поцікавився скільки рам для художніх робіт, якого розміру та вартості може знадобитися, щоб він придбав їх з розрахунку пенсії з інвалідності.

Безумовно, це не залишило нікого з нас байдужими.

Перш за все, побачила роботи талановитої художниці Наталія Володимирівна Пасечнікова, директор Державної установи «Інститут очних хвороб і тканин-

ної терапії ім. В.П. Філатова НАМН України», президент Громадської організації «Товариство офтальмологів України», член-кореспондент НАМН України, доктор медичних наук, професор, Заслужений лікар України.

Після ознайомлення з картинами Наталія Володимирівна запропонувала повну підтримку в організації виставки та публікації робіт художниці.

Пізніше з'ясувалося, що керівник Інституту та художниця є також тезками.

Стосовно імені Наталія: примітно, що на Французькому бульварі в Одесі на початку ХХ століття поруч зі школою сліпих було освячено храм Святих Павла і Наталії (у теперішній час храм Святих Адріана і Наталії), одним з парафіян якого став Володимир Петрович Філатова.

А нещодавно відбулося освячення нового храму Святих Володимира і Людмили, поблизу якого знаходиться Інститут імені Володимира Петровича Філатова, у тому числі меморіальний музей.

Звучить над Французьким бульваром целительний колокольний дзвін ...

Стосовно ж по-батькові – Володимирівна: як то кажуть, це зобов'язує, особливо в Інституті, який носить ім'я академіка Володимира Петровича Філатова.

Вбачається, що відкриття рубрики «Філатовська палітра» є продовженням традицій, що зберігаються цілою плеядою філатовців, до якої обґрунтовано належать Віт Валерій Вікторович, Якименко Станіслав Андрійович, Васильєва Світлана Федорівна, Боброва Надія Федорівна, Головченко Валентина Григорівна, Тягай Ольга Яківна та багато інших талановитих вчених, про яких, сподіваємося, буде йти мова у наступних випусках журналу.

Рубрику «Філатовська палітра» присвячено й обдарованій людині, з тонким строєм душі - Коваленко Наталії Борисівні, чиїми багаторічними невтомними стараннями внесено новий неповторний подих в атмосферу музейної діяльності з вшанування пам'яті Володимира Петровича Філатов.

Коли Наталію Борисівну Коваленко запитували, чому її настільки захопила особистість саме Володимира Петровича Філатова, враховуючи те, що їх земні шляхи не перетиналися, вона відповідала:

«Володимир Петрович Філатов колись дуже мені допоміг й продовжує допомагати».

Широке коло спілкування, власний досвід дають підстави пересвідчитися, що це висловлювання стосується й інших людей.

Символічним є також те, що перед відходом у Вічність Наталія Борисівна Коваленко мріяла про видання нової книги «Сторінки нашої історії...»

Тому, приймаючи естафету покоління, дуже хочеться доповнити цю історію новими сторінками, у тому числі художніми ...

****

Дивлячись на картини Наталії Логінової (див. З стор. обкладинки), запитуєш сам себе: чи взагалі можливо так точно передавати фарби світу, який ти практично не бачиш, а в руках у тебе збільшувальне скло та пензлик, й необхідно так схилитися над папером, що навіть торкатися його носом?

На жартівливе висловлювання: «який у вас чудовий ніс – такі прекрасні картини виходять», - Наталія по-доброму усміхнулася; вона, здається, взагалі, не сумує.

Слід зазначити, що Наталія нещодавно закінчила курси арт-терапії й з щирим задоволенням, використовуючи свої вміння у художній, музичній, поетичній сферах, допомагає іншим людям, які потребують моральної підтримки, відчувати себе неповторними особистостями.

Всі, хто вже бачив роботи Наталії Логінової, відзначають надзвичайно тонкий підхід до сприйняття дійсності, який знаходить відображення у картинах художниці. Її роботи не тільки наповнені зовнішнім, а й внутрішнім Світлом. Про це говорять як метри художньої творчості, так і аматори мистецтва.

Всі об'єднані єдиним поривом - відкрити роботам Наталії Логінової дороги у світ.

Микола Митрофанович Вилкун, Заслужений художник України, член Національної спілки художників України, давній друг музею ім. В. П. Філатова:

«Пейзажі щиро подобаються: у них є Світло, Радість Життя. Картини Наталії Логінової мають правильне, органічне освітлення. У роботах художниці є акценти, перший план, вірне композиційне рішення. Кожний сантиметр картин Наталії опрацьований. Роботи художниці містять цікаві колористичні поєднання, сповнені оптимізму. Головне, що художниця має свій стиль написання картин, й це особливо цінно, тому що практично всі намагаються знайти свій стиль, але, на жаль, не всім це вдається».

Галина Іллівна Король, художниця-костюмер:

«Розмаїття фарб, Світло у кожній картині – основні риси робіт Наталії Логінової, які дозволяють скласти портрет цієї оптимістичної людини. Картини Наталії наче випестувані. Дивовижна жіночість, прозорість, тонке сприйняття світу притаманні картинах цієї талановитої художниці».

Валерій Павлович Гаря, художник-дизайнер, член Національної спілки художників України:

«Наталія Логінова має свій особливий художній стиль. Самобутність червоною ниттю проходить крізь кожну картину цієї обдарованої художниці.

Логіка картин індивідуальна. Наталія передає нам особливий цілісний стан, який існує в її думках, запрошує в окремий світ. Наталія складає сюжети, які не повторюються, викликають у нас співзвуччя й щирі відгуки. Елементи природної картини ті ж самі як реальні, але стан зовсім незвичайний, головне при цьому не втрачається первозданність.

Її картини неможливо переплутати з роботами інших авторів».

В'ячеслав Михайлович Лірник, художник-аматор, музикант:

«Творчість Наталії Логінової має міцне народне коріння, квітне усіма можливими фарбами. Сприйняття Наталією оточуючої дійсності урочисте, мажорне.

Перед нами – дивовижний внутрішній світ художниці, її думки та сподівання, втілені у картинах».

Люди, які бачили картини Наталії Логінової, відзначають терапевтичний ефект при погляді на її роботи. При цьому висловлюються бажання глядачів бачити картини Наталії вдома чи на роботі (не тільки на стінах, а й біля комп'ютерів, в якості календарів, блокнотів тощо).

Хочеться також поділитися з читачами «Офтальмологічного журналу» інформацією про міжнародну виставку, яка відбулася у 1954 році у Парижі. На цій виставці були представлені роботи самобутньої художниці Катерини Блокур, що не залишили байдужим навіть Пабло Пікассо. Будемо сподіватися, що його вислів, наведений нижче, певною мірою стане можливим віднести й до талановитої Наталії Логінової: «Якби ми мали художницю такого рівня майстерності, то ми б змусили говорити про неї цілий світ».

Крилата фраза В.П. Філатова «Кожна людина повинна бачити сонце», безумовно, поширюється значно далі рамок фізичних можливостей людини бачити навколишній світ. Скоріш за все, В.П. Філатов мав на увазі і таке необхідне людині внутрішнє Світло.

Підтвердженнями цьому є життєві історії наших героїв.

P.S. У подальшому будемо щиро вдячні філатовцям - читачам «Офтальмологічного журналу» за відгуки та відомості, у тому числі з сімейних архівів, пов'язані з ім'ям академіка Володимира Петровича Філатова, які додадуть нових фарб рубриці «Філатовська палітра».